

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

13. De Voto. Quid sit votum, & quidnam ad eius substantiam, & naturam
requiratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Deos, sed tantum, vt iuret. Vnde petimus id, quo bene, si velit, vt debet, vt potest, vt docet Couar. loco *prædicto*.

Cap. XII.

DEVOTO.

Quid sit votum, & quidnam ad eius substantiam, & naturam requiratur.

De voto tractant Theologi in 4. d. 38. nempe S. Th. Bonau Ricar. Palud. Supplementen. Gabr. & Mai. *ibidem*. Canon. 17. q. 1. 2. 3. & 4. & de voto, & voti redempt. Summist. in verbo *votum*. Al tisso. in Sum. lib. 3. tract. 23. S. Tho. 2. 2. q. 88. Sotus li. 7. de Inst. 4. d. 38. q. 2. Astenfis lib. 1. tit. 20. Anton. p. 2. tit. 11.

Primo queritur, quid sit votum, & quomodo à promissione distinguatur? Respon. votum dici, & esse, quod Deo fit, vnde est proprie actus religionis, quæ Deo iustum, ac debitum cultum tribuit: quoniam ei vota nuncupamus, vt bonorum omnium largitori, vel pro beneficijs acceptis, vel pro imperandis. Promissio verò dicitur, quæ ali quid homini pollicemur. Quo fit, vt votum sit promissio, & sponso Deo facta: pollicitatio, quæ fidem nostram homini damus, generale nomen sortita, promissio nuncupatur: nam aliquâ do formæ generis nomen tribuitur. Hinc est, vt teste S. Th. 2. 2. q. 88. a. 1. promissio fieri, aut consistere nequeat absq; verbis, vel signis, aut nutibus verborum locum tenentibus: at votum Deo fieri potest sine vllis verbis, aut signis externis. Promissio itidem, vt docet idem S. Th. 2. 2. q. 88. a. 5. ad 3. potest esse voti materia, nam si promiseris pauperi aliquam pecuniam, potes insuper vouere Deo, te eam pecuniam pauperi largiturum.

Secundo queritur, quæ, & quot ad voti substantiam, & naturam sint necessaria? Respon. S. Th. 2. 2. q. 88. a. 1. Cai. ib. Sot. l. 7. de Inst. q. 1. a. 3. Nauar. in Mor. c. 12. n. 24. Anton. p. 2. tit. 11. c. 2. primum opus esse, vt votum ex animi deliberatione fiat: **Deinde**, vt is, qui votum facit, in animo habeat & constituat promittere, vel se Deo promittendo obligare. **Tertio**, vt non solum statuat, atq; decernat promittere, sed reuera promittat. **Quarto**, vt res voto promissa, & dicata Deo, bona sit, hoc est, quæ fieri iure possit. **Postremo**, vt id, quod vouetur, non solum bonum, sed melius etiam sit atq; præstantius, vt inferius explicabo. Votum igitur necesse est, vt sit promissio scienter, & sponte facta. Appellatione deliberationis autores intelligunt notitiam, & iudicium rationis: nomine Propositi accipiunt voluntarium animi actum, vt votum sit promissio Deo facta ex iudicio rationis, & proposito voluntatis.

Tertio queritur, quam, & quantam animi deliberationem votum requiratur, ac poscat? Respon. ex communi omnium sententiâ quam habent S. Th. Cai. Sor. loc. cit. Ricar. 4. d. 38. l. q. 2. & Nauar. c. 12. n. 24. Anton. p. 2. tit. 11. c. 2. eam postulare, quæ plenum rationis iudicium continet. Ea autem ea is est, qualis, vel ad meritum, vel ad letale peccatû sufficit, vt optime Caiet. explicuit. Nec plena deliberatio in præsentia accipitur ea, quæ prævideatur tota promissæ rei difficultas, vt inferius expona: sed dicitur plena, quæ is, qui vouet, iudicis,

ac volens, spondet, ac pollicetur, ita vt planè videat, & animaduertat, ac velie se vouere. An verò votum ira, merore, dolore, aut aliqua alia subitanea animi perturbatione susceptum sit ratû & firmum, statim dicemus.

Quarto queritur, An ad votum præter animi deliberationem, voluntatis quoq; positum sit necessarium? Respon. ex cõi omnium sententiâ, vt cõstat ex S. Th. Cai. Sor. Nau. Ant. loc. cit. id opus esse. Propositum autè est voluntas promittendi aliquid Deo. Vnde Canonici iuris quidã interpretes, videlicet Ab. senior in c. *Literaturâ, de vot. & voti red.* vt refert ibi Ab. iunior: dixerunt vocû primò inchoari, deinde confirmari, post consummari, & perfecti. Inchoatur, inquit, per deliberationem, cum quis primum decernit polliceri Deo: **Confirma** tur per propositum, quo quis in animo habet, & statuit vouere, siue promittere: **Consummatur** p̄ promissionem, quæ quis suam Deo fidem obstringit, sese Deo obligat. An verò is, qui vouet nõ habens in animo efficiere quod promittit, aut nolens se Deo obligare, voti vinculo teneatur, post ea dicetur. **QVÆRES**, quid significetur, nomine Propositi, & quo à Deliberatione distinguatur? Cai. Deliberationem accipit actum siue iudicium rationis, quò quis scièter deliberat facere, quod promittit. Propositum intelligit actum voluntatis, quo spõte statuimus id facere, & exequi, quod promittimus, ita vt votû sit promissio Deo facta ex deliberatione, siue iudicio rationis, & proposito voluntatis, quum iudicamus nos facturos, q̄ promittimus & decernimus id nos facere. **Ceterum**, Respondeo significari ea voce voluntatis actum, quo vouens certo & firmo animo apud se statuit promittere, siue vouere. Vnde à deliberatione differt, quoniam qui vouet, primum decernit vouere, deinde vult vouere, vel promittere.

Quinto queritur, An votum solo animi proposito perfici queat? Canonici iuris Doctores veteres, Hugo, Bernardus, Gofredus, Laurentius, Alanus, Tancredus, & cum eis Innocentius, Hostièsis, & Glossa, vt refert Abb. in c. *Literaturâ, de vot. & voti red.* docuerunt, ad votum duo tantum sufficere, deliberationem, & propositum. Hanc sententiam inter Theologos sequuti sunt Palu. 4. d. 38. q. 1. a. 1. §. *sed quia*. Anto. p. 2. tit. 11. c. 2. idq; probat e conati sunt ex c. *Consulti, de Regul.* vbi Põrrius ait: *Si is, qui conuertitur, proposuerit absolute vitam mutare, vt sub habitu regulari omnipotenti Deo de cetero sanuletur, decet, vt regulariter viuat, ad laxiorem saltem vitam perire: sic.* Hec ibi: Item, in c. *Beneficium, de Regular.* in 6. statuitur, vt Nouitij beneficium nulli conferatur, nisi eius accedat assensus, aut constet eum vitæ rationem absolute mutare voluisse, aut professionem expressè, vel tacitè fecerit. Et in c. *Qui bona, 17. q. 1.* dicitur: *Qui bona agunt, si melius agere deliberent, post deliberatã non faciant, licet in bonis prioribus perseuerent, in conspectu tamen Dei ceciderunt ex deliberatione.* Itẽ in c. *Statuimus, de Regul.* habetur. Nouitios posse liberè ad sæculum redire, nisi euidenter appareat eos absolute voluisse vitam mutare, & in Religione perpetuò Domino deseruire. Idem colligitur ex c. *Non solû, de Regul.* in 6. & ex c. *consuluit, qui cler. vel vouens præsertim adiuncta Glossa, in verbo habitum:* & Luc. 9. ait Dominus: *Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, apertus est regno.* Genes. etiam 19. v. 6. &

Loth liberata ab incendio, & respiciens retro: cōuerſa eſt in ſtatuam ſalis. Item, in Regula Iuris, *Quod ſemel placuit, amplius diſplicere non poteſt.* At verò S. Tho. 2. 2. q. 88. ar. 1. perſpicue tradit votum tria requirere, Deliberationem, Propoſitum, & Promiſſionem; & votū promiſſione perfici, non propoſito. Sic etiam Bona uent. 4. d. 38. a. l. q. 1. Ricar. 4. d. 38. a. 3. q. 3 atq; hæc eſt cōmunis Theologorū ſententia: cui etiam aperte ſubſcribunt inter Pontificij iuris interpretes Archi. in ca. *Qui bona* 17. q. 1. Abbas in cap. *Literaturam*, De voto, & vot. Silueſt. votum 1. q. 2. Angel. votum 1. q. 7. Nau. in *Man. c. 12. n. 26. verſ. Sexto infertur*, licet quidā aſſerant in hoc, Pontificij iuris interpretes à Theologis diſſidere, quòd illorum opinio ſit votum propoſito perfici, Theologorum verò promiſſione, non propoſito. *Quæ ſententia* (Theologorum inquam) reuera ex utroq; iure Canonico, & Ciuili colligitur. Nam in c. *Literaturam de voto*, & *voti redempt.* cum rogaretur Pontifex de quodam, qui mortis pauore perterritus, hæc uerba protulerat: Non diu hic morabor, proponens in animo, ut ibi dicitur, quod Religionis habitum eſſet aliquando ſuſcepturus: Reſpondit, *ſi plus non eſt in voto proceſſum, tranſgreſſor iudicari non poterit, ſi non impleat, quod dixit.* Hæc ibi. Et ſ. *De pollicitat. l. ſi quis rem*, & *l. Paſſi eſt*, aperte dicitur, Pollicitationem eſſe promiſſionem offerentis, & pollicitatione quempiam ei, cui pollicetur, obligari. Sed uouere, eſt aliquid Deo polliceri, ergo votum eſt pollicitatio quædam & ſponſio. Quare, ut rectè ait Abbas in c. *Literaturam*, De voto, & *voti redempt.* opinio S. Tho. in hac parte multas Theoricas Canonistarum euerit: & oportet, ut cum iura teſtantur, propoſito quempiam obligari, intelligant propoſitum promiſſione firmatum: Panormitanum ſequuntur etiam Silueſter, Angelus, Nauarrus, *locis diſtis.* **Objicies**, ſi quis ex propoſito discernat aliquid facere, & poſtea id non faciat, reus eſt violati propoſiti: item mendax eſt, ergo ſolo uoluntatis propoſito ſe obligauit. Reſpondeo his uerbis, Faciã hoc, non ſignificatur in præſenti negotio, hoc ita erit, ſicuti prædico; ſed in animo habeo hoc facere. Vnde nullum mendacium admittit is, qui dicit, Faciam, ſi in animo eius ſit facere; deinde uerò, ſi mutata uoluntate non faciat, non ideo mendax fuit, cum dixit ſe facturum. Nec itè promiſſionis, aut uoti uiolator eſt, quoniam nulla ſe alteri promiſſione obſtrinxit, ut manifeſtè liquet ex communi uſu loquentium: nam sæpe dicere ſolemus, Hoc tui gratia faciam, ſed fidem non obligo, non promitto. **Sciendum** tamen eſt, apud homines uerbum, faciam, præſertim in contractibus, uim promiſſionis, & obligationis interdum habere: ita ut non ſolum ſignificet, Eſt mihi animus facere, ſed etiam, Promitto me facturum.

Ad iura uerò ſupra oppoſita reſpondeo, præter id, quod dixit Abbas, fortassis ea uoluiffe, ut uotum habeatur iuris fictione; non re ipſa, ſolo animi propoſito ſine ulla promiſſione factum, & tunc ea iura locum habebunt in dubio, non cum conſtat, promiſſionem penitus deuiſſe.

Sexto quaeritur, An ſola Promiſſio ad uotum ſufficiat? Ioan. And. ut teſtatur Abbas in cap. *Literaturam*, de voto, ait ſola promiſſione rationem uoti conſtitui: quam ſententiam Abbas ipſe conſu-

rat. Si enim quis Deo polliceatur ſine ulla animi deliberatione atque propoſito, uotum non facit, quia nihil Deo uouere conſtituit. Sed immeritò reſutauit: nam quum Ioan. And. docet in ſola promiſſione uotum conſiſtere, non excludit rationis iudicium, ſiue deliberationem & propoſitum uoluntatis, quæ duo promiſſionem, nature ordine, antecedunt, ſed excludit alia, quæ ſolent promiſſionem comitari, uel conſequi: qualia ſunt oris pronuntiatio, teſtes, Syngrapha, Chirographum, ſiue teſtimonium literis conſignatum, & alia ſimilia.

Septimo quaeritur, An præter hæc tria, Deliberationem, Propoſitum, & promiſſionem ad uoti ſubſtantiam requiratur oris pronuntiatio, teſtium præſentia, ſcriptum teſtimonium, uel ſolemne aliqua iuris formula? Reſpondeo, non requiri: quia uotum Deo fit, non homini: Deus autem intuetur animum uouentis, & acceptum, ac ratum habet uoluntatis conſenſum. Apud homines itaque, ut vnus fidem ſuam alteri adſtringat, neceſſe eſt, ut eius conſenſus uerbis, aut uitiis exprimat, ut Deo tamen non ipſi uoti religione obligemus, ſatis eſt, ſi animo ſciant, & ponitè ei quippiam promittamus.

Octauo quaeritur, cuius facultatis actus ſit uotum, Rationis, an Uoluntatis? Duæ ſunt opiniones; prima docet eſſe actum Rationis: ſic opinatur S. Tho. 2. 2. q. 88. ar. 1. Caiet. ibi. *Sot. lib. 2. de Inſt. q. 1. a. 2.* & alij S. Thomæ discipuli, quia imperare, inquirunt, orare, petere, & uouere, ſunt Prædientæ actus, cuius eſt vnus ad alterum referre, & dirigere. Nam qui imperat, præſcribit, & denunciat inferiori, quid ſit ex obligatione facturum. Qui orat, petit à Superiore, quod optat, ut ipſe Superior efficiat, & petendo denūciat ei, quod uelit, ut ipſe Superior faciat, qui ꝑmittit, declarat, & denūciat ſuperiori, uel pari, quid ſit ex obligatione ipſe facturum in honorem, cultum, uel commodum i-
pſius, cui ꝑmittit. **Secunda ſententia** ait eſſe actum Uoluntatis, cuius eſt ſe alteri obligare. **Prima opinio** putat uotum eſſe actum rationis, quo quis denūciat, & exprimit obligationem, qua ad aliquid faciendum ſe obligat, ita, ut uotum, ſit certa Rationis denūciatio cum obligatione uoluntatis coniuncta: uel obligationem afferens.

Secunda opinio cenſet, Uotum eſſe uoluntatis actum, quo Uoluntas ſe Deo ſubijcit, & obligat ex Rationis deliberatione, & denūciatione, ita ut uoti ſubſtantia, ſit uoluntatis actus ex Ratione tanquam ex antecedente cauſa progenitus. Conuenit inter omnes, in uoto actum uoluntatis facultatis contineri. Sed liſ eſt, an uotum ſit Rationis denūciatio obligationem pariens, uel afferens, an uerò potius uoluntatis actus ex Ratione, ut cauſa proſeſtus? **Sed parum** reſert hanc aut illam opinionem ſequamur: eſt enim hæc nõ actiõnis, ſed ſpeculationis quaerſtio. Compertum eſt omnibus, in uoto eſſe deliberationem, & iudicium rationis, & propoſitum uoluntatis, & obligationem, quæ ex uoluntate ſurgit, ac proſua it, & expreſſionè ſiue denūciationè obligationis, quæ per rationem interius ſit. S. Th. opinatur uotum eſſe actum rationis, quo quis ſuæ uoluntatis obligationem exprimit, & denūciat interius Deo, cui uouet.

Nonò queritur, An qui Deo aliquid promittit, cum in animo eius non sit se Voto obligare, Voti vinculo adstringatur? Respondet deo, eum, qui vouet, multis modis posse vouere. Primò promittendo, cū tamen animus eius sit nihil promittere: & omnes consentiunt, hunc hominem vouentem nullo Voti vinculo teneri: quoniam ficta est, & simulata tota promissio. Secundò potest quis promittere Deo, habens quidem in animo promittere; & obligare se Deo, cū tamē animus eius nō sit prestare promissum: Et inter omnes etiam constat hunc hominem se promittentem Voto obstrictum teneri: si quidem verē promissit, & sese Deo obligauit. Tertiò, potest quis vouere, habens quidem in animo vouere, sed nō se Deo promissione obligare, Et de hoc tota est questio; an Voti vinculo deinctus sit? Dix sunt opinioniones. Sot. lib. 7. de iust. q. 1. art. 2. & quidam alij iuniores sentiunt huiusmodi hominem Voto obligari, quoniam obligatio tanquam effectus quidam necessariò ex ipsa promissione surgit, ac profuit: nec potest quis Deo promittendo obligationem impedire, & prohibere ne ex promissione manet. Alij verò multi, videlicet Gloss. in c. Literarum cit. Silu. Iuramentum 4. q. 19. Angel. Votum 1. q. 7. Nauar. in Man. cap. 12. n. 27. & Bonau. 4. d. 38. art. 1. q. 1. & 3. dist. 39. a. 3. q. 1. Ricar. 4. dist. 38. art. 3. q. 3. & 3. d. 39. a. 2. q. 1. videntur docere nullum esse huiusmodi Voti, quod probant; quia leges, Canonones, & iura planè decernunt neminē se alteri obligare nisi volentē, vt colligitur ex l. obligationum, ff. De actionibus, & obligationibus. Deinde, Votum est veluti quedā priuata lex, quam sibi quisq; fert, & qua se alteri obligat: at lex neminē tenet; ac ligat, nisi Princeps qui eam tulit, velit, vt ea teneatur.

In hac questione primò mihi videtur dicendū: Si quis vouit Deo sciens, ac volēs, cū nihil tamen cogitet, se obliget, necne, voti nexu, & vinculo tenetur: & hac ratione existimo opinionē Soci esse verisimā, quoniā ex ipso Voto obligatio nascitur, ac fluit. Deinde, si quis vouet, nolit se voto obligare, est probabile quod auctores ceteri tradiderunt, eū voto non adstringi: quia cum simul vouet, nolēs se tamē Voto obligare, eo ipso, videtur volūtate mutare, & à vouēdo recedere: ita vt perinde sit, ac si vouere nolit: hoc enim est, quod alij auctores videntur voluisse, & hoc eorū rationes, & argumenta conficiunt; omnis enim promissio ex animo, & voluntate promittentis vim habet, sicut omnis cōtractus ex volūtate cōtrahentiū, & lex ex mente, & voluntate Principis: ad rationem voti videtur pertinere, vt si voues, habeas voluntatem te voto obligandi.

Decimò queritur, an Votū soli Deo fiat? Questio nē mouet quoniā in Religionū institutis cū Religiosi regulā solem in ritu profitentur; Votū Deo nūcupant in hūc modum: Deo, & B. August. vel B. Francisco, vel B. Dominico, vel B. Benedicto, & tibi Priori, vel prapposito Prouinciali, vel Generali, & tamen Votum, actus est religionis, quæ Deo cultū, & honorē debitū tribuit. Hanc questionem supra dissoluimus, vbi diximus: Votū Deo fieri, in presentia tantum sanctorum, qui vt reſtes, aduocati, & patroni adhibentur, vt quæ promittimus, facilius, commodiusq; prestemus.

Item vouemus sanctis cæli habitatorib. & Religionū Præfests tanquā locum Dei tenentibus Dei vicē gerentibus: Sed Deo votū fit in honorem, & cultū eius, quoniam ei vota facimus tanquam Votorū, & omnium bonarū cogitationū satori, largitori, & auctori. Vota enim nūcupamus Deo, vel vt ab eo boni aliquid impetremus, vel vt pro summis in nos beneficijs debitas gratias ei, & agamus, & habeamus. S. Tho. 2. 2. q. 88. a. 5. ad 3. votum, inquit, quo quis vouet aliquid Sanctis, vel Præfests intelligendum est, in hūc modum, vt ipsa promissio facta Sanctis, vel Præfests cadat sub voto materialiter in quantum scilicet homo vouet Deo se implendum, quod Sanctis, vel Præfests promittit. Sic ille. Votum igitur Deo fit, Sanctis verò cælis incolis, aut Religionū Præfests fit tanquā Dei ministris, ipsius locum tenentibus: Deo fit iure; & nomine ipsius, hominibus verò fit nomine Dei.

Cap. XIV.

De re, & materia Voto subiecta,

Sciendum est, omnes conuenire, rem necessariā, aut quæ nullo modo fieri potest, nō posse in Votū cadere. Neque enim vouere Deo potes te moriturū, aut te sydera, aut arenam maris numeraturū, aut cælū ipsum manu tacturum: nā siue rem necessariā, siue impossibilem voueas, votum est stultū, & insanū. Præterea vouere, quis nequit id, quod absque lethali peccato fieri non potest. Si enim voueas rem, quam citra grauē culpam facere nequis, Votū est iniquum, & impium: Vt si spondeas Deo te homicidiū, furtum, vel adulteriū, aut aliud maleficiū commissurū. Res item, quæ citra veniale delictū admitti nequit, Voti materia esse non potest: nec item res, quæ suapte natura media est, & indifferens. Si enim quis voueat se iocofum officiosum, mendacium, vel ociosum verbum diciturū, Votū est iniquum. Stultū verò est, si quis voueat se sabbato, aut certo alio die vngues præcisurum, aut festucam, vel paleam è terra leuaturum: aut purgaturum aures extremo, & minimo digito.

His positis primò queritur, an res alioqui vt præcepti debita, voueri queat? S. Tho. ac ceteri Theologi, item Canonici iuris interpretes, & Summistæ docent, in votū cadere non posse, quæ alioqui præcepta sunt. Neque enim vouere quis potest, se mutuum, depositum, commodatum suo domino redditurum: nec item se Deo pro peccatis satisfaturū, aut erogaturū elemosynā homini, ad extremā inopiam redactō. Præterea is vouet, qui se Deo obligat: Sed qui alioqui est legibus adstrictus, minimè se deuincit, & obligat, hoc videtur colligi ex S. Tho. 2. 2. q. 88. art. 2. & 4. d. 38. q. 1. art. 1. Anto par. 2. tit. 11. c. 2. Paluda. 4. dist. 38. q. 2. art. 1. in diuisione voti. 5. Mai. 4. d. 38. q. 1. Silu. votum. 1. q. 5. Cai. 22. q. 88. Nau. in Man. c. 12. n. 25. Dur. 4. d. 38. q. 1. n. 6. Sot. lib. 7. de iust. q. 1. a. 3. Tab. voti 1. §. 2. notandū, Ric. 4. d. 38. a. 3. q. 3. Bonau. 4. d. 38. a. 1. q. 2.

Cæterum ex altera parte, eorum, quæ huic sententiæ videntur obstare, Primū est quia sæpe Vota Deo nūcupata renouamus, & potest quis Votum semel Deo factum millies confirmare. Alterum est, quia nihil impedit, quo minus quis se denuo Voti religione obstringat, vt id faciat,